

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ЦЕНЕ ЗА СРЕЊУ:
 НА ГОДИНУ 34 ДИНА, НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИНА, НА ЧЕТИРТ ГОД. 6 ДИНА.
ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ НА БАЛКАНСКОМ ПОСТОТОКУ:
 НА ГОДИНУ 30 ФРАКА, НА ПО ГОДИНЕ 10 ФРА. НА ЧЕТИРТ ГОД. 8 ФРА.
ЗА АУСТРО-УГАРСКИ:
 НА ГОДИНУ 15 ФРА. У ВАКУ, НА ПО ГОД. 8 Ф. НА ЧЕТИРТ ГОД. 4 Ф.
ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ПРАВЕ:
 НА ГОДИНУ 36 ФРАНА, НА ПО ГОДИНЕ 18 ФРА., НА ЧЕТИРТ ГОД. 10 ФРА.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ
 УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТОМ, СУБОТОМ И НЕДЕЉОМ
НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ
 УРЕДИШТВО ЈЕ И АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЛТИ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА
 ОБЛАСТЕР БЕВАК.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:
 ПРЕД ЧИТ 20 ДИНА ПАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ЧИТ 10 ПР.
 ЗА ПРИПОСЛАНО 50 ПАРА ДИНА. ОД РЕДА.
 Рукописи шаљу се уредништву, а претплата администрацији
 „СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.
 РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

АУСТРО-УГАРСКИ ВОЈНИ БЕГУНЦИ И „ВИДЕЛОВАЧКА“ ВЛАДА

Критикујући, по својој журналистичкој и патриотској дужности, конвенцију наше садање владе са Аустро-Угарском о издавању бегунаца, ми смо, између многих мана те конвенције, извели на јавност и ту: да ће Србија по тој конвенцији дужна бити Аустро-Угарској да издаје и војне бегунце.

„Видело“ нам је тада охоло одговарало да то није истина. Оно нам је пребацивало „да је то нечисто“ што ми из чланова I и II те конвенције изводимо, да ће Србија дужна бити да издаје Аустро-Угарској и војне бегунце“. У својој надутости „Видело“ је ишло тада тако далеко, да је нашу критику хтело да представи као неку бесмислицу. Војни бегунци, говораше „Видело“, или су, поред бегства из војске, учинили у Аустро-Угарској какав прости злочин или преступ, и онда би се издали по члановима: I и II конвенције као прости злочинци и преступници.

Или они ипсу учинили ни један прости злочин или преступ споменути у члановима: I и II, и онда се не би могли издати по смислу тих чланова. Ми смо у нашој критици и одговору јасно разложили и доказали, да је без икакве основа ова тврдња „Виделова“. Члан *трећи* исте конвенције правило је ништавом сву одбрану „Виделову“. По том члану, Аустро-Угарска не би могла, издаоној јој бегунца, судити само за политичку кривичу; а за сваку другу, на следствено и за војно бегство, није јој оном конвенцијом забрањено, и по томе могла би га за ово судити. О истинитости ове наше поставке: да је по конвенцији о издавању криваца Србија дужна Аустро-Угарској издавати и војне бегунце, ми смо потпуно били убеђени. Но кад нам је „Видело“ стало то одрицати са онаквом одлучношћу какву нађосмо у његовим одговорима на нашу критику; и кад нам неки од наших пријатеља изјавише сумњу у основаност ове наше поставке, — онда је, право да речемо, било времена, када смо и ми сами почели колебати се у томе. У том колебању ми смо дуго и дуго размисљали о тој нашој поставци, и најпосле смо дошли до потпуног уверења: да је она уместна. Но при свем том ово нас не би определило, да још једном узмемо перо у руке за ову исту ствар. Да ово учинимо, нас је покренуло само то, што смо ту недавно добили несумњив доказ, да ону нашу поставку сматра за уместну једна таква лич-

ност, којој „Видело“ зацело неће противречити. Та личност, није нико други, већ садањи министар унутрашњих послова, Гарашанин. Овај, види се, разуме као и ми, да је по оној конвенцији између Србије и Аустро-Угарске о издавању криваца Србија дужна издавати и војне бегунце. Гарашанин шта више, *већ и практикује то*. Ми појимамо врло добро сву тежину оваквог тврђења против једног министра. Зато ћемо у место нашег резоновања, предходно да пустимо самог Гарашанина да говори о овоме. Навешћемо његов званични акат, који потпуно потврђује ту нашу поставку о издавању војних бегунаца Аустро-Угарској. Ево тог Гарашаниновог званичног акта:

„Овдашњи Аустро-Угарски конзулат доставио је, да је резервни војник пешадјске регименте барона Вебера бр. 22, Иван Марјановић — Ваја, у месецу Новембру 1875 утекао и да је под 30. августа 1875 проглашен за војног бегунца“.

„Иван је родом из Кољана среза синеког у Далмацији, рођен 1845. године, вере православне, некевев, без занимања, етаса високог, косе смеђе, чеља висока, обрва смеђих и очију, носа сразмерна и уста, лица дугуласта, говори талијански и српски.“

„Узељем молбе поменутог конзулата министар унутр. дела препоручује свима полицијским властима, да Ивана у своме кругу потражу и с' нађеним надлежно поступи“.

„ПБр. 15.318. Из полицијског одељења министарства унутр. дела, 27. Новембра 1881 године“. (Види број 270 „Српских Новина“, од 8. Децембра ове године).

Овај званичан акат министра Гарашанина показује јасно: да он наређује нашим полицијским властима да ухвате аустро-угарског војног бегунца, и ако га у Србији ухвате да га Аустро-Угарској издаду као **чистог војног бегунца**. Јер да Гарашанин не би хтео тог војног бегунца издати Аустро-Угарској, он не би ни наређивао да се по целој Србији хвата и са њим „надлежно поступи“, кад ни Аустро-Угарска власт и не наводи, да је речени војни бегунац учинио какав прости злочин или преступ. У осталом да оно „надлежно поступи“ допета значи у званичном језику, да би се ухваћени војни бегунац издао Аустро-Угарској, најјаснији је доказ опет у другом званичном Гарашаниновом акту, у коме он, опет по молби Аустро-Угарског конзулата, и за простог допова — злочинца —

такође наређује, да се и са њим надлежно поступи“ (види исти број „Српских Новина“) а познато је, да овакве просте зликовце Србија издаје Аустро-Угарској.

Сме ли и после оваквих званичних докумената „Видело“ тврдити, да по „виделовачкој“ конвенцији Србија неће издавати Аустро-Угарској и војне бегунце?! Ипсу ли ова званична документа најочитији доказ да баш онај министар, који је по закону надлежан да решава о издавању бегунаца, разуме најновију своју и својих другова конвенцију о издавању криваца тако: да ће Србија дужна бити Аустро-Угарској да издаје и војне бегунце?! Зар ми онда нисмо имали право, што смо онда још у првој критици те конвенције, то исто тврдили?!

У интересу наше отаџбине, ми би волели, да је наше мишљење остало погрешно. Али кад, на жалост, ово није, онда смо свакако захвални садањем министру унутрашњих послова, што нам је својим званичним актима дао доказе против „виделовачког“ уговорача и браниоца оне конвенције са Аустро-Угарском, који је спорно ту обвезу Србије о издавању аустро-угарских војних бегунаца. Но и ако смо за те доказе захвални министру Гарашанину, опет нас ни осећаји захвалности не могу уздржати, а да овде не изнесемо на јавност, како је Гарашанин оном актом о наређеном хватању и издавању аустро-угарског војног бегунца **погазио важећи закон**. Зна се, да она наша конвенција о издавању криваца са Аустро-Угарском још није ступила у важност, јер Аустро-Угарска законодавна тела њу још ипсу усвојила. А све докле у обојим државама уговорачима — Србији и Аустро-Угарској — законодавна тела ту конвенцију не усвоје, и докле обостране владе то усвојење надлежним путем и начином једна другој не саопште, — дотле остаје у обојим земљама све по старом. То је опште познато правило у међународном праву. Ову истину не могу порицати ни „Виделовци“, који иначе радо поричу све што не иде у прилог њиховим партијским радњама и интересима. Са тога код нас у Србији за овакве случајеве важе и *данас* закон блаженопочившег Књаза Милоша, који гласи: „Гачка I. „Сходно Књажевском решењу од 28. Нов. 1858 год. В.№ 1144 имају се, на захтевање дотични страни власти, и унапредак издавати од бегунаца **само злочинци, а други категорија бегунци неће се издавати**, по докле

су у Србији, подчиниле се законима земаљским.“

„Ствари државне, као што је оружје са својим припадностима, које би се при војним бегунцима нашле, имају се одузмати и дотичној страни власти повратити“ (види закон од 20 Јануара 1860 В.№ 171, Збор. 13, стр. 5). То је дакле *још важећи* закон, по коме Србија *не издаје* Аустро-Угарској њене војне бегунце. За тај наш закон знале су јамачно и аустро-угарске власти, па зато од 1875 године не тражише тог бегунца за све време владавине либералаца у Србији, већ тек сада, надајући се сигурно, да ће им, поаната слабост и поустљивост садањих српских министара, и овде учинити уступак. И где, Аустро-Угарска и није се преварила; Гарашанин јој је донета и учинио по тражњи, и ако *галуби* закон, који је *још у важности*!! Овај наш министар као да се баш најмио да гази српске законе, у корист Аустро-Угарске!! Пређе је, противно важећем закону издао Аустро-Угарској српске *профане* Стевана Радошевића-Свраку и другове, те их је Аустро-Угарска власт стрељала; а сад издаје Аустро-Угарској њене **војне бегунце**, и ако им је закон пок. Књаза Милоша дао сигурно прибежиште у Србији. Ово *важеће* *важећи* закона од стране министра Гарашанина или је незнању, што он не познаје законодавство своје земље; или је намерно што хоће да се удвори Аустро-Угарској. Вило једно, било друго, свакако је то рђава карактеристика за човека, који је узео на себе улогу, да као министар, руководи државним пословима. У првом случају жалосно је, кад се један човек усуди сести на министарску столицу немајући ни оно познавање законодавства своје земље, које се претпоставља и код најобичнијег чиновника. А у другом случају несрећно је за земљу, у којој министар руши оно, што треба да му је највећа светиња, *исти закон само да се не измери стропцима*!!

Нека г. Гарашанин бира од овог двога, које му је драго; осуда народна сигурна му је пре или после. У првом случају: да је био законски; а у другом: да није као министар, одговорно својој савести и дужности.

ИСПРАВКА.

У броју 43 нашега листа у чланку уводном подграле су се неке

штампарске погрешке, које молимо читаоце да исправе, и то:

У другом ступцу, другој алинеји треба читати: Је ли се чему другоме и било надати? Пошто је Руеија једина велика сила, која нам је у данима несреће и опасности помагала; пошто је она једина за нас пролила своју крв и свој новац, ништа од нас не захтевајући до искреног пријатељства. — како да сад не будне гњевом и т. д.

У истом ступцу, трећој алинеји у 18 врти треба читати: Видели смо за време кримског рата кад се она спрема да Србију војском заузме; видели смо о догађајима 1858. кад се она спрема да уђе с војском у град Београдски; и т. д.

Бечки гласови о аустро-угарској источној политици.

У последње време учестали су бечки и будимпештански листови са нападима на источне народе. Од како је Пироћанчево министарство примило управу земље, била је Србија поштеђена од тих традиционих напада и грдњи бечко-пештанске журналистике, извесно, што је Пироћанац умео да задовољи совинистичке тежње наших суседа. Да се ствари у Београду није изменило, за то имамо и сувише доказа, јер у Србији још влада Пироћанац са свима формулама и расписима, којима је инаугурисана владавина његова. Но и ако смо ми још верни, одани и искрени пријатељи Аустро-Угарске, у Бечу и Будимпешти, по свима знацима, као да су се решили да нам откажу пријатељство, које је Србији поред владе „чисте уставности“, поред „слободе изнутра“ донело Бонтуа, трговачки уговор са разним његовим министеријозним реповима о издавању политичких криваца и војничких бегунаца, и још многе међународне тековине, којима је независност државна доведена у питање. Може бити да ће многи тај обрт тумачити као природну последицу аустројске историјске неблагодарности, тумачећи, да је српска влада, као оно Шилеров Драгин учинила своје, те да

сад, као непотребна, може — куд хоће. То би, до душе, било правдоно, али у ствари није тако. Аустро-угарски подузванични и опозициони листови (а то много значи, кад се у Аустро-Угарској те две противности сложе,) нису надали вику на Србију, што је њихва политика набрала доста лаворика у Србији, јер то је бар познато, да се Аустро-Угарска никад неће наситити, већ се догодило нешто у вишој политичкој сфери, за коју, на жалост, мала Србија још за дуго, а ако би по несрећи на управи њеној Пироћанци и подобни стајали, никад и неће добити улазнице. У тој сфери, у којој по оштрини ваздушној само интереси првих и највећих држава европских могу да се одржавају, дошло је у питање добро владање наше суседке према источним народима, у првом реду према Србији; те се нашло, да тај правац не одговара северном ветру и да се с тога мора напустити — за љубав једне велике силе која се од вајкада интересовала на истоку и искрено водила бригу свих хришћанских народа на Балкану.

Влада аустро-угарска као да је склона да за сад жртвује своје источне интересе пријатељству руском и то је узрок, што од „Пест. Лојда“ и „Трибуна“ познатих органа будимпештанске и бечке владе, па до „Нов. Слоб. Пресе“, најжешћег опозиционог листа, сви без разлике подигли су вику на Србију и њену владу, што је сувише пријатељује Аустро-Угарској, те плиткоом, неразумевашем положаја и претераним ангажманом својих управљача према Аустроји, ствара само неприлике аустројским државницима.

Сиромаш Пироћанац и његови другови! Зар им је то благодарност за неуморни труд, за голему оданост према пријатељцима суседки? Толик претора за цело нису заслужили; тако трагично да се сврши кратка историја пријатељства њихог са Бечом и Будимпештом, то нити је лепо нити поштено од њихових министарских колега у Бечу и Пешти.

Но стишајмо своју тугу и жалост, те извесно читаоцима обећање члан-

ке из „Нов. Сл. Пресе“ и „Трибуна“: „С „Пест. Лојдом“ је и само „Видело“ у последњем броју већ почело да се гложн. — свега као стари пријатеља Виделовог остављало њему и његовим патронима.

„Нов. Сл. Преса“ (бр. 6223) претресајући најновији спор између Аустро-Угарске и Румуније, и доказујући како би непотички и крајње штетно било, ако би Аустроја узела претећи положај против Румуније и принудила ову да се попусти, што би целој земљи морало огорчити, — нине између осталог:

„Ми смо у своје време тако исто и према Србији поступили, и присилили је на љубав. Пад министарства Ристићевог дело је аустројске политике, а барону Хајмерлу уписао се у велику заслугу, као велики успех, што је издејствовао промену кабинета у Београду. Од отог доба Србија је привидно најбољи пријатељ Аустроје, но ми имамо довољно основа да сумњамо, да ли ће то претећа створено пријатељство издржати озбиљну пробу, и ми бисмо у последњем часу опоменули владу, да по том рецепту не поступи, у Букурешту.

„Да је наша званична источна политика почивала на здравим и мудрим основима, не би била заборавила на важност Дунава, и на уредне одношаје са балканским државама, изајући искључиво пред очима тежњу за проширењем монархије, те нам данас нико неби одрицао заслужан утицај на доњем Дунаву. 1875 год. закључио је гроф Андраши, у првој отпору у државном већу и не обзирајући се на протест од стране Туреке, трговачку конвенцију са Румунијом, и тиме узврдио и признао тежњу те земље за независношћу. Но шта се догодило две године доцније, у очи руско-турецког рата, кад се Румунија водебала између васељске дужности и страха од Русије? Је ли тада Аустроја и један корак учинила, да уштеди Румунији руски заграда? Ми узалуд моримо наше памтење да дамо задовољан одговор на ово питање. На против знамо, да је гроф Андраши све чинио да поразна Русији путове преко Балкана и да није ни покушао да предупреди рат — вада у варљивом заносу да ће тако најбоље послужити аустројским интересима. Цел је била ојачање аустројског утицаја на истоку, и проширење сфере надмоћности, а средство за то окупација Босне и Херцеговине.

„Ево већ три године, како је наша војска у тим земљама, чије је припадњење Аустроји толике користи, обећавало. Сазрео је плод окупационе политике, но он је горак. Србију смо за нас привезали — до даљих времена. Због тога запоста шисмо имали нужде да улазимо у Босну. У Бугарској, Источној Румелији

и на целом југу балканског полуострва Аустроја већма мрзе на икад пре. Отпор Румуније прети да нашу трговину и плодвидбу на Дунаву укочи; у Босни и Херцеговини жвиже курушуми тако званих разбојника и наших војника; српска православна општина у Мостару протестира против регрутације и позива се на конвенцију од 21. Априла 1879. Освојење Босне и Херцеговине није узлед аустројској влади ни у самој Далмацији подигло, јер нам Кривошије пркоче иза њихових стена као и пре 12 година, а Црна Гора, и ако нас званично уверава да је дојална, прима жеље и децу Кривошија, па и „браћу“ Кривошије потпомаже храмом, кад ови поред црногорског кордона још до данас нису од глади умрли. Убелавије, драстичије нису се никад показале дејства наопачке политике, а да та политика буде савршена, само нам још то вади, да наша влада тврдоглаво буде захтевала понижујуће задовољење и пад капшета у Румунији — па да и од Румуна створимо смртне непријатеље.

„Трибуна“ (бр. 353.) под насловом *Наша унутрашња и спољна политика*, осуђује у истом смислу као и „Нов. Слоб. Преса“ аустројску источну политику, и нарочито наглашава, да је Аустроја отуђила све источне народе од себе, а у Босни и Херцеговини, њеном трогодишњом управом, изазвала незадовољство и огорчење у целом становништву без разлике вере и народности. Но „Трибуна“ као орган данашњих бечких министара, баца велики део одговорности на рачун Маџара, „који при сваком догађају, било у Босни, Србији или Румунији, показују ужасну огорченост и изабдују најстрашније оптужбе и претење против тих народа.“

„Маџари не могу порицати тежњу помаџарења Босне и Херцеговине, а тако исто ни совинистичке жеље своје, да са малим балканским државама као са васаљима поступају. (Бајаги Аустроја нема истих целих.) Така тенденција извуче из сваког чланка маџарске журналистике, и ако се данас Аустроја у Букурешту и Београду не може похвалити пријатељством и поверењем „својих“ рођа, те је приуђена да она извршних дипломатских принудних мера, да бар привидно очува кордијалан споразум, — то су искључиво Маџари крици, који су њиховим нечињим претњама и несавременим захтевима довели Аустроју под сумњу да има агресивних планова, и тиме најближе комшије наше од нас отуђили.

„Ми смо далеко од тога да претпоставимо мир и поредак интересима Аустроје, но у исто време сматрамо да је цел савним промашена, ако се овако маџарски буде и даље радило. У том обилују пружа нам Србија поучан пример, где се сада истина с парном снагом окрећу аустројске симпатије и влада одано ми-

ЛИСТАК

СТЕВАН ПЕТРОВИЋ КНИЃАНИН

НАРОДНИ ВОЈВОДА СРПСКИ

ИШЕ

АНДРА С. КНИЃАНИН

пробиорски земље поч. комисион. ветеринар.

Фала теби Книћанине Стево, што отера Каша од Морина, (Народна песма)

Ваше Високородије

Господин пр. кр. обрштар, бивши војске наше привремени управитељ Мајерхофер, аванциним својим од 21 т. мес. извјестјем саопштио ми је славну победу ову, коју је војска ваша тај исти дан, кад је непријатељ успехом пређашњег дана надувен на само Панчево ударити усудио се, над њим одржала. Он ми је у истом писму са особитом похвалом споменуо храброст и јуначество Вашег Високородија, као и предосторожност и ратну вештину, којом сте и нападајућег и чедно већег непријатеља у бегство обратити и бегајућег живо и неуморно гонити, и трупе његове раеути умели. А нарочито исповедно

ми је, да се славна ова у повјесници нашој победа, после Бога који свемогућом руком својом праведну ствар нашу невидимо руководи, највише и нарочито храбрости и мудрим уредбама Високородија Вашег приписати има.

Високочитајемо господине! По величини заслуге ваше требало би, да сам у овом тренућу, кад сам радосну ту вест добио, одмах почитао благодарност моју Вама изјавити, но надам се, да ће те ми због гомила не само, преважно, по и пшнх послова, којим сам сад преминућетвену у ово последње време оштерећен био, зато сам извиниња наћи.

Примите Високочитајемо Господине! за ретко пожртвовање Ваше, за Вашу храброст и јуначтво, које се само са примерима стари јунака српски сравнити може, моју и целог народа војводства Српског најтоплију благодарност. Повјесница српска име ће Ваше славом увјенчано, достојним писменима у листове своје увести, и спомен победе Панчевачке, коју сте Ви одржали, и за најпозније потомке наше, славно овјекочевити.

Мени служи за особито задовољство, да Вас и овом приликом уверити могу, о најотменјем почитању моме, са којим јесам:

Бој, № 120

31 Децембра 1848 у Земуну

ВАШЕГ ВИСОКОРОДИЈА ПРЕДАЈЕШНИ ЈОСИФ С. Р.

Главно командујући генерал Мајерхофер изјаснио се у војном билетину о тој битци: „Да се славна победа у вој после Бога највише и нарочито храбрости и мудрог расположењу Книћаниновом приписати има.“

За ову је битку добио 1849 год. од Госнодара Црне-Горе владике Петра II. Њелуша, златну колајну Милоша Обилића за храброст. Декрет уз колајну гласи.

Високородио Господине

Стефане П. Книћанине

Диво рода нашег! ти ми потпуно оправда име војника Душанових и Карађорђејевих. Моја и свакога правога Србина велика је

признателност к Теби. Ти си се из саме благородне гордости роду на жртву дао, и страдајућој браћи у помоћ притекао; ради тога ћу Те ја вечно љубити и вјечно уважавати — и из чисте признателности к твојим подвизима шаљем Ти на дар бесмртног Обилића. Он ће добро подшати на прима победитеља Томашевачког и Спаситеља Панчева. Зато га прими, млади војводи витезовах србинских, с овом искреношћу и ухватињем, с којим ти га пошље уз најусрднији братски поздрав.

Цетиње на Спасов-дан 1849 године

ВЛАДНЕА ЦРНОГОРСКИ П. П. Његош с. р.

После ове битке на Панчеву наша се Книћанин побуђен да иза својој војсци — која је већ бројала 10.000 људи — ову парелбу:

Љубезна браћо!

Исто овако како смо се у Србији ми негда отимали од зулумаџара Турака, отимљу се наша браћа Срби овде од Маџара. Како су

министарство монархији, које нам је већ догађало, но то ништа не смета, да је већина народа, као и пре, према и ма неспријателска расположења, јер поврх свих узajамно измењених пријатељских долаза, сматра јавно мишљење у кнежевини данашњи положај као прелазан, а опасност анексије од стране Аустрије као нешто, што је истина одложено, али никако и одложено. Ми дакле не треба ни најмање да смо уображени, што је Пиробанач, који своје воље нема, укљонио Ристића, јер док је Ристић био, појавио се у Букурешту Браћана, а кад би нам испало за руку да и њега укљонимо, наје се поново и у Букурешту и Београду људи, који ће својим сопственим путем ићи.

„Трибунал“ најзад општо осуђује целу ту политику аустријску, и препоручује измирење са свима балканским државама на основу трајног споразума и поверења. Источни народи морају сами доћи до уверења, да Аустрија не мисли на продирање на исток, да не тежи за проширењем својих граница, а то је само тако могуће, ако аустријска политика буде умерено и правилно оцењивала односе балканских држава и отресла се предрасуде да с тим народима поступа као и досад.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Русија се тајно оружа. Тако гласе извештаји неких бечких листова, који су на све стране изазвали узнемирење и забуну. Ако је вероватни тим вестима, руска влада наредила је већ да се војнички предледају и испитају железнице и ставила их је под војну команду. Лекар се у великом броју ангажују и без одлагања упућују на дужност; исто тако добили су већ и резервни официри наредбу, да се пријаве својим трупама. Говори се да ће се велика резервна армија образовати, и да све приправе морају до 1 марта бити готове.

Обично су великим ратовима на свету преходили немири и буне у појединим крајевима турске царевине. У овај мах тња ватра револуције не само у Босни и Херцеговини, но и на југу Дармације, истина још притајана и без пламена и велике хуче и буке, али то је споредног значења, јер ми смо већ доживели да се преко ноћ разбуктно пламен вечно тињајућег горива што су вековна насиља и не-

правде наслагали на балканском полуострву. Кад се Русија спрема, онда, без сумње, корачамо важним, судбоносним догађајима на сусрет. Да ли ће Србија, овака као што је данас, расцепана на партије и с партизанским министарством на управи, које чиновништво па и саму војску и старешине њене мери мером партијских страсти, — моћи дочекати те догађаје, дочекати спремна као што јој то налаже њен велики исторички задатак, о томе нека даду рачуна они, који данас управљају судбом њеном. Ми зебемо за будућност нашу, јер појаве што их сваког дана виђамо у нашој земљи, најмање могу служити као приправе за велике догађаје, који сваког часа могу наступити.

— Аустро-румунски спор, који је неколико недеља држао аустро-угарску дипломатију и њено новинарство у грозници, свршио се мирним путем. Румунски министар спољних послова изјавио је бечкој влади отворено и лојално, да сажалева све што је аустро-угарској влади дало повода незадовољству и повредио њене осећаје, и с том изјавом задовољно се аустријски кабинет, те ће се сада наставити пријатељски одношаји између те две државе.

Ми смо нашим читаоцима изнели верно све фазе у којима је ово позамашно питање улазило, и упознали смо их са безобразним тоном мађарских новинара, који су у опште као и све догађаје на истоку, докопали се ове прилике, да се осују грдњама и претњама против Румуније. Напоменули смо и сличност овог догађаја са догађајем у Србији пре 19. Октобра пр. год., те смо нестрпљиво чекали на резултат, који би нам показао, докле аустро-угарски шовинизам влада ароганцијом према источним државама, и да ли има куражи да оствари претње свог раздраженог новинарства. У Србији се прошле године примише те претње за озбиљне те данас више него икада осећамо благодети Чединих и Пиробанчевих формула и уступака. У Румунији видимо са свим другим исход. Горда Аустрија морала је простом формалном изјавом румунске владе да се задовољи, те је данас сва вика-

и зарма с њене стране стравалила се на њу. Но тије ли жалосно, није ли срамно ово упоређење за Србију и за народ српски, у коме се ваљло синова који се жудно докопаше власти, презревши интересе земље и покоривши се арогантним захтевима аустро-угарским?

— Нема сумње да се с овим догађајем доводи у везу обрт у аустро-угарској полузваничној и опозиционој штампи, који смо у прошлом броју нашег листа напоменули. Пиробанчева влада нема узрока да се том обрту радује, а о томе ће се и наши читаоци уверити док их изближе упознамо са изјавама аустријске јавне штампе. Но има још нешто важније и много значајније од свега овога. Последњим дана предстали су аустријском министру спољних послова посланици Румуније, Србије и Црне Горе. Шта ће им Калноки поверити, то не можемо знати; али да је тај састанак удешен и да ће бити од пресудног значења за будућу источну политику Аустрије који ће се на сваки начин изменити, то је извесно, а исто тако извесно је, да ће та промена ићи у прилог самосталности и независности источних држава, јер је најбољи доказ зато резултат спора између Аустрије и Румуније. Да се те промене не збивају из властитих побуда аустријских, то бар није нужно доказивати.

ДОПИСИ

Пирот 7/12 1881. год.

6-тог-овога месеца у вече, дошао је овде Коча Радовановић комесар телеграфско-поштански и данас је отпутовао за Ниш.

Чује се да је на Лесковца дошао, бајаци, да споји телеграфско надлештво са поштанским, но ово није истина. Он овде бави се 2. дана и 2. ноћи, имао је посла са видољовцима: Дробњак, П. Јовановићем помоћником, Једискијем телеграфистом, Богвићем судијом, капетаном Нишавским и капетаном Мидисавом и са овима кројио, како да протуре „напредњачке“ акције. Богвић и Нишавски капетан примили су ту улогу на се; ваљда знате које капетан Нишавски, то је бивши поштар Смедеревски коме фебруар месец броји у рачунима 30. и 31. дан.

Да ли се Видољовци предади коју акцију, нисмо могли дознати, знамо само

то, да је Дробњак позивао неке грађане у начелство и на улке пудио, али како чујемо нико ништа није хтео узети.

Зна се, да ће се Нишавски капетан и Богвић заузети за ову ствар, па што будемо дозвали, јавићемо.

Најзад нам јављамо, да се г. Коча, бавио се још и с тога овде, да хвата оне, који су се уписали на акције нашег друштва, али ту није могао ништа успети. У част његову давао је Панта Јовановић помоћник вечеру.

ВЕСТИ ИЗ НАРОДА

— Из Ниша нам јављају, да је суд решно, да у познатим кривцима г. Милана Васиљевића, бив. српског начелника запљашког у окр. пипком, нема дела. Кривце ове створили су и ујдурисали Раша Милошевић, у друштву са познатим друштвом „Видољовачким“ у Пироту. Стари савезници ваљно „радикала“ Рашице, „Видољовци“ били су му у свему на услузи, само да постигне своју гадну намеру, и да човека права и здрава ували у зло. Каково је поштење и савест у тих кривцима, видеће се док се цела ствар Миланова изнесе на јавност.

ИЗЈАВЕ

У 138 броју Видела, непознати писац дотакао се и мене, доводећи мој избор и моје постављање у Пироту за окружног протојереја као дело г. Ристића, а митрополит српски г. Михаило да ме је само посветио за протојереја. Зато, не ради обавештења непознатог писца, но ради читалачког света, на какав се, да у краткој објасним мој долазак у Пирот за окружног протојереја.

У почетку месеца фебруара 1879 г. био сам понуђен од стране митрополита српског г. Михаила, преко садањег проте и председника конвисторије београдске г. Симе Петровића за протојереја у Прокупљу. Које због ове понуде а које и због тога што одавно нисам ишао у Београд, реших се и одох до Београда. Заблагодаривши г. Митрополиту на понуђено ми протојерејство у Прокупљу, непримисл се. На поновљену понуду од стране г. митрополита са Брањом и Пиротом примисл се и сутра дан примиш се Пирота. Идућег дана био сам посвећен за проту протоског, следећег дана јавио сам се г. Ристићу и још неким министрима, а затим кренуо сам се за Пирот. Овим је начином утињен мој избор и посвећење за окружног протојереја протоског; а не да сам ја од стране г. Ристића и изабран и постављен за проту протоског. Даље непознати писац замера ми што сам тада посетио г. Ристића и још неке од тадашњих министара при долазку из Београда за Пирот. Међутим ја га уверавам, да се не кајем што сам тада био код г. Ристића, јер оно неколико патристских изговорних ми речи, од тога великог, родољубивог и мудрог српског државника,

онда Турци наше куће палили, насекли, убијали и у ропство водили, тако су то започели Маџари са нашим браћом Србима овде чинити. Ми смо браћо многи још летос овамо прешли, те смо нашу браћу од насиља бранили, и није нас тако велико число било, на смо се увек јуначки држали и непријатеља побеђивали. Овдашњи наш народ Српски тако је нас братски примпо и прима, да сматра, да смо ми њихова браћа дошли да и избавимо; вако су они у време нашег рата са дахијама помогли нама са дебаном, у чиме су год мотли, те смо дахијски јарам стресли.

Сам је премилостиви цар Франц Јосиф увидео да су наша браћа Срби, заслужили да буду слободни, и да им се погажена права поврате, вако су и нама у Србији наша повраћена, па је својим високим указом већ и одобрио, да наши срби овде имају патријарха, да имају свога војводу, и да буду слободни, а Маџари то све хтели су да погазе и нису слушали цара, па је и цар своју силу војску с једне, а бан хрватски с друге стране на њи дигао, и многе им вароши као: Пожун, Ђур, Грац, Комо-

ран, па и саму престолну варош Пешту освојио, и све даље ступа та војска, и земљу покорава, док све бунтовне Маџаре непокорни и права браћу нашој не осигура.

Будући је српски војвода царом потврђени Стеван Шуљикац умро, то је наш свети патријарх писао, те је дошао царски генерал господин Кузман Теодоровић, да с нама заједно ратује и победи бунтовне Маџаре. Овај царски генерал Теодоровић ево је дао своју прокламацију на сву војску, која ће се браћо и нама прочитати, па ћете и из ње видити, да с нама цар војјује против Маџара.

Дакле и ви браћо, који овде стојите, дођосте да браните своју Браћу Србе, који су од зулума дахија турски амо пребегли, и да заједно с царском војском покорите бунтовнике Маџарске, који цара неслушају и који хоће нашу браћу Србе да гњава и сатиру. И пошто су сад Маџари видели, да смо се ми тако помоћу Бога и цара осилили да ће мо и лако покорити, они су грдно благо разесули, и своје људе послази, неби ли како изподмукла нас одвратили, да на њих не ударамо, или да се у Србију повратимо, вако

би они могли после нашу браћу палити, харати, клати и у ропство одводити. Може бити браћо, да ће се наћи који издајшца да међу вас дође, и вас исекувати и бунити почне, но ја се уздам у ваше поштење и у ваше српско јунаштво, да ће те ви таковога издајцу, ма ко био, ухватити и одмах убити, да не трује и непогани наш мили јуначки народ српски; јер да је израијне и кад је требало Вук Бранковић убијен, не би наше српско царство пропало, ниби би ми Срби таке муке претресли. Даље уздам се браћо у ваше јунаштво, да ће те ви нашим светлим оружјем, увек бити победитељи над непријатељем, да се тако славите и ви и српско име.

у Уздину
30 Децембра 1848
То вам жели,

ВАШ ПРЕДВОДИТЕЉ
Стефан П. Книћанин с. р.

Грдно благо које се у овој прокламацији помиње, Стигло је Книћанину у име мита од генерала Киша, са једним буретом вина, но он га је свог јавно војска својој

разделно, незадржав баш ама ни једне наре за себе.

Пошто је непријатељ после пораза на Панчеву неистратно узмицао то га је Книћанин узастопне јурио, допав пред Богојављење 1849 године пред Вршач. На сам дан св. Јована 7 Јануара, отвори туна жестоку борбу и отме варош. Званичне „Српске Новине“ од 11 Јануара 1849 године, јављају за ову битку овако:

„Овог часа добили смо обстојателно известје о заузећу Вршца нашим војском, под командом г. Книћанина. Кратког времена недолупита нам иста још сада саобитити, у другом листу ћемо то учинити. Како пак г. Книћанин једно знаменито лице извештава то смо саопштили у прошастом листу издаваше истоме факсимиле његовог известја. Он вели: „невидима сила која ме заједно са мојом храбром војском руководи, доведе ме овде у Вршач.“ Кома ту на намет недолази оно известје које је генерал Суваров основни Иманолов отпратио: Исмаиловић је покорен! Ја сам у њему — — — Духови се велики слажу.

(Наставиће се.)

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

имаде су толико јаког утицаја на мене и мој рад у овоме крају, да сам му вазда да то благодаран и признатан.

Што даље вели, да је моја парохија још увек привремено дата тамошњем свештенству на обедуживање, до мог повратка у Јагодину, ни то није истина, јер о томе постоји акт архиепископски којим се тврди, да су сва три свештеника у Јагодини, међу којима је моја парохија подељена, не привремено но стално утврђени на тим парохијама.

Мени није познато да ли је његово високопреосвештенство митрополит српски г. Михаило имао каквог предходног споразума и договора са г. Ристићем о постављању и избору протјереја за околбожене крајеве, о чему ја сумнам. Али напоследку допустимо по жељи нишевој да је имао. Е сад долази питање, да ли је таква споразум из: еђу њих двоје, да осуду? — Ја знам да не само да није за осуду, но напротив да им служи на част и похвалу.

Ја бих желео да је и садашњи г. Министар просвете и црквених дела стојао у споразуму и договору са г. Митрополитом у оно време, кад је народно представништво донело одлуку, да се таксирају благослови наших Архиепископа у Србији, и пре него што је одлука скупуштинска постала закон, да је предходно потражено обавештење од митрополита српског г. Михаила или сабора Архиепископског, од стране нашег г. министра просвете Новаковића, па онда неби се десила ова неприлика између г. министра просвете и г. митрополита. И неби се дала прилика народном негодовању у земљи; непријатељима наше драге отарбине да се радују нашем раздору, а пријатељима на страни да такве прилике сажалевају. Но радећи сваки по својој струци а сви скупа одржавали су хармонију између цркве и државе и водили народ српски његовом унапређењу.

Је ли рад г. Министра просвете и црквених дела био користан кад је митрополита српског г. Михаила уклоњено са управе црквене, о томе је јавно мњење српскога народа, као и целога православног дало свог израза преко новина. Међутим мени остаје да кажем ово: да је његово високопреосвештенство митрополит српски г. Михаило, својим поштеним, родољубивим и савесним радом, за време двадесет-петогодишње првоосвештеничке управе црквене, на пољу литературе црквене и унапређења и користи народне, стекао у нашем народу и свештенству обојер реда име: доброг, родољубивог, образованог, трудољубивог, правичног, многоваљеног, прилог и највећег јерарха српске независне цркве; коме је сво српство дужно благодарност и признателност, што је вазда као и сада био му верни чувар највеће светиње његове: праједовске вере. Што је по примеру свога учитеља, праблагог спаситеља, И. Христа узео крст његов и до краја истрајао, бранећи као Србији по својој високом положају светињу православног, освештану одлукама васионских сабора. Нека је слава оваком првоосвештенику српском, његовом високопреосвештенству г. Михаилу.

27. Новембра 1881 г.
у Широту.

нар. протјереј
А. Цветковић

НОВИЈЕ

„Новоје Време“ од 7 о. м. Број 2076 доноси ово: „У берлинском генералном штабу настада је велика забуна услед тога, што су изненадно нестали планови и важне стратегијске хартије. Краља је, по свој прилици, учинена пре три недеље, но сви покушаји да се крадљивац ухвати, остали су до сада безуспешни.

ТЕЛЕГРАМИ

„Српске Независности“

Рача, 17. Децембра.

Овамо међу грађанством узрујаност поводом дониса штампаног у Виделу односно господина митрополита.

Грађанство обманује свештеник овдашњи Коста Јовановић казива да је акт на коме се потписи купе честитка кнезу о слави.

Нека се и ово забележи у кротици дневних догађаја као урнек непоштења Виделовог.

ПОРУКЕ И ОТПОРУКЕ.

Начелнику среза Крушевачког г. Мил. Богђевићу. Вашу неправку не можемо штимати, јер не одговарате на ствар, већ приносите нешто сасвим изишло. Главну ствар, тј. вашом руком писану позивницу за саазив конференције увршћујете у ред „осталих измишљотина“, ма да знате да то није измишљотина. Тај је позив, *вашом руком написан*, у ње и може га сваки видети ко год нам не верује. Дакле не можете „одбијати“ те „просте измишљотине“ већ ако сто ради да вам неправку штимамо, а ви исправите што знате у смислу чл. 11 закона о штампи без „измишљотина“, јер то бар нећете моћи рећи, да се простим одбијањем и „измишљотинама“ стварно исправља. Ако најзад односно позивнице немате шта да исправите, ви то оставите са свим, па исправите што можете. И онда вам стојико на услузи.

БЕОГРАДСКО ПЕВАЧКО ДРУШТВО

ПОД УПРАВНОМ СВОГ ХОРОВОДЕ

г. Јосифа Маринковића

ПРИРЕЂУЈЕ

У ОЧИ НОВЕ ГОДИНЕ

СЕЛО СА ИГРАНКОМ

У ДВОРАНИ

КНЕЖЕВЕ ПИВАРЕ.

Програм ће се штампати на позвеницама
Одбор.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ

Изшла је из штампе књига

ДЕЧИЈЕ СПАСЕЊЕ

НАПИСАО

Др. Ник. Ј. Петровић

САДРЖИНА

На лађи. Весели дани. Слутиње. Недеља. На суву. На Ђердапу. Развалине Испод Мироча. Младоерје у Срба. Нова зора. Почетак. Угаони камен.

Књига је велика 7¹/₂ штампаних табаква у формату као што су „Дечији јади.“

Може се добити у књижарама: Петра Турчића, Вел. Валовића и А. Пурића.

Цена је 1 динар.

Изшла је из штампе брошура

ДАЈ МИ, ЧИХО, ДЕСЕТ ПАРА

И. Ј. П.

Цена је 20 дина. пара. Може се добити у књижарама: Вел. Валовића, Петра Турчића и А. Пурића.

Огласи

ЗА ОНЕ

КОЈИ ПАТЕ ОД ЗУБОБОЉЕ.

Умеће свију зуба са ваздушним притиском као и појединих зуба по американој методи без икаквог бола. Операције сваке врсте са највећом штедњом.

Ординира дневно од 9 сахата пре подне од 5 сах, после подне у „старот здању“ на Г сирату бр. 2.

В. ДИК,

зубни лекар.

Задржавање моје биче до краја овог месеца.

ЈЕДИНСТВЕНО

ТО ЈЕ НОВИ, СА ВИШЕ СТРАНА НАГРАЂЕНА

„КОМУНАЛ“ ЗА СЕЧЕЊЕ РЕПЕ.

№ 1. за цену од 20 фор. № 2. за 25 фор. набавља ц. кр. приватногласана фабрика за пољопривредне справе. Krauss & Comp. Wien, Währing, Herren-gasse 74 — 76. Проспекти гратис и бесплатно.

Већ 14. Јануара!

треће вучење 3%, кнежевско

СРПСКИХ ЛОЗА

од године 1881. по 100. динара у злату.

ГОДИШЊЕ ПЕТ ВУЧЕЊА

14. Јануара, 14. Марта, 14. Јуна, 14. Августа и 14. Новем.

Сваки пут главна добит

динара

100.000

у злату

најмања добит 100 динара у злату

Сви су згодитци после једног месеца вучења, готови

Добитци се исплаћују без сваког одбитка у Бечу, Будим-Пешти, у многим провинцијалним главним варошима, као у Београду и у већини европских главних вароши.

За тачну исплату јамчи кнежев. српска влада

Лоза доноси 3% интереса у злату

Српски лозови на каси по 100 frs. поред frs 1. 25 еет. купонског интереса.

ВУЧЕЊА

(BEZUGSCHEINE)

ПЛАЋАЈУ СЕ У 14. МЕСЕЧНИ РАТА САМО ПО frs 7 и у једној рест-пати frs 2

Купац добија већ са уплатом од само frs 7 нераздеојно и сопствено право на играње.

При првом вучењу, 3% кнежев. српских лоза, 12. Новембра, добивени су главни добитци у 100.000, 10.000 и 4000 динара у злату, а одмах су кулотно исплаћени.

МЕНИЧНА РАДЊА АДМИНИСТРАЦИЈЕ

БЕЧ.

„МЕРКУРА“

Ch. Sohn.

Волцје 10 и 13.

Wollzeille 10 und 13.

Прилепчиве болести

Болести коже, чиреви, крвне болести и т. д. лече се

Депуративним двофецима

Др-а Олливијера

одобреним медицинском академјом у

Перизу и владом и четригодишњим искуством публице засведочени као изврени, употребљују се у болницама. Извесно лечење овим мобним депуративом од улцера, екулмана, аекција скорашњих и застарелих, случаја консекутивних у устима и гуши итд.

24.000 франака награде

да никаква друга метода нема ових изврених својстава. Лечење пријатно, брзо, левино и поуздано. 62 rue de Rivoli Paris. Конзултације од подне до 6 сати и реко писема.

НЕК СЕ ЗНА

да сам с другог и даљног пута дошо Умољавам све моје пацијенте и оне који пате од уста а моју помоћ потребују, да ме походе. Са станом на Великој пијаци у кући гос. Натшевића бр. 2.

Ранимир
зубни лекар.

Импотенције

Проспекте разашиле нашлаћеном писму гратис: Bujatti in Nürnberg (Deutschland).

Кореспонденције се примају на немачком, француском и талијанском језику.

Објава

Јављам поштованом Београдском грађанству и свој п. публици, да сам отворио завод за посредовање и намештање свих врста послужитеља.

Исти завод налази се у кући г. Андрејевића на Ђошку спрам позоришта.

Молим поштоване Г. Г. грађане коима су потребна послужитељи сваке врсте, да се изводе моме заводу обратити и уписати се.

Уписница 1 динар.

Јован Јовановић — Арапин

ТРАЖИ СЕ ЈЕДАН ПИСАР ЗА српску и румунску кореспонденцију. Понуде се управљају на Brix & Anders Wien, Marijahilferstrasse 19.

НАШОЈ ЛИГДА НЕЗАБОРАВЉЕНОЈ ЗУИЦИ

даваћемо у среду 23 т. м. у 10 часова пре подне четрдесето-дневни парастос у саборној цркви.

Сроднике, пријатеље и познанике молимо да при овој тужној успомени присуствовати изволу.

Београд 18. Дец. 1781.

супруг Вилимир Карапешки
мати Катарина Коларац
сестра: Јулијана Д. Нешић.